

DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK

Efter indførelsen af eurosedler og -mønter er over 300 millioner europæere indirekte i daglig kontakt med Den Europæiske Centralbank (ECB). Den nye valuta udfylder først og fremmest de tre klassiske funktioner, som penge har, dvs. som betalingsmiddel, værdiopbevaringsmiddel og regneenhed – men den er meget mere end det.

Starten på tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union 1. januar 1999 markerede begyndelsen på et nyt kapitel i den europæiske integrations historie. I de efterfølgende tre år var det primært bankfolk og finansielle markedsdeltagere, der beskæftigede sig med den nye europæiske valuta. Da eurosedlerne og -mønterne blev sat i omløb 1. januar 2002, kom de store forandringer, som den nye valuta førte med sig, dog til at stå klart for enhver.

Euroen er det hidtil mest håndgribelige bevis på en fælles "europæisk identitet". Den påvirker naturligvis den økonomiske udvikling i hele euroområdet.

Alt dette er resultatet af dristige og visionære politiske beslutninger, som også førte til oprettelsen af ECB. De nationale centralbanker i de 12 eurolande danner sammen med ECB "Eurosyste­met", der har som hovedmål at fastholde prisstabilitet i euroområdet.

ECB, der er systemets omdrejningspunkt, lægger stor vægt på, at kommunikationen med offentligheden er effektiv. Vi vil gerne forklare, hvilke mål vi har, hvordan vi har til hensigt at nå dem, og hvilke udfordringer vi står over for. I vores del af verden – med dens mange forskellige kulturer, sprog og traditioner – kan det godt være en udfordring i sig selv at få budskabet igennem. Det er imidlertid meget vigtigt, at vi kommunikerer på en sådan måde, at europæerne – lige fra polarcirklen til Middelhavet – kan forstå os. Derfor bestræber vi os i al vores kommunikation på at hylde principperne om åbenhed og gennemsigtighed ved at fremlægge de informationer, som danner basis for ECBs beslutninger.

Denne brochure indeholder oplysninger om euroen og om ECBs og Eurosystemets opgaver. Den er et led i vores bestræbelser på at gøre grundlæggende oplysninger let tilgængelige for offentligheden. Jeg er overbevist om, at vi med udarbejdelsen af brochuren er kommet et skridt nærmere dette mål.

Frankfurt am Main, september 2002

Willem F. Duisenberg
Formand for Den Europæiske Centralbank

1
| EUROEN Europas nye valuta 7 |

2
| HJØRNESTEN Den Europæiske Centralbank 11 |

3
| OPBYGNING Eurosystemet 17 |

4
| STABILITET Stabile priser 23 |

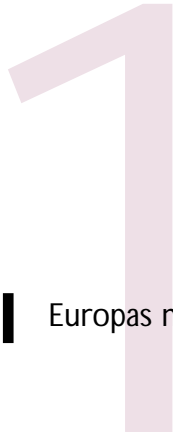
5
| UAFHÆNGIGHED ECBs stilling 27 |

6
| ÅBENHED Troværdighed og ansvar 31 |

7
| VÆRKTØJER Strategi og instrumenter 35 |

| ORDLISTE Forklaring af vigtige begreber 41 |

EUROEN | Europas nye valuta

Den 1. januar 1999 fik Europa en ny valuta, euroen. Fra den dag blev de nationale valutaer i Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Østrig, Portugal og Finland erstattet af euroen. Den 1. januar 2001 blev også Grækenlands nationale valuta erstattet af euroen. Disse 12 lande kaldes tilsammen euroområdet. Tre af Den Europæiske Unions (EUs) medlemsstater, Danmark, Sverige og Det Forenede Kongerige, har ikke indført euroen.

Indførelsen af en fælles valuta for over 300 millioner europæere medfører enorme fordele for både forbrugerne og erhvervslivet. Det letter handelen med varer og tjenesteydelser mellem deltagerlandene og styrker således det indre marked i Den Europæiske Union. For eksport- og importvirksomheder er svingende valutakurser nu kun en risiko, der er forbundet med handel med lande uden for euroområdet.

Der er også fordele for rejsende. Efter indførelsen af eurosedlerne og -mønterne i januar 2002 er det ikke længere nødvendigt at veksle penge eller betale vekselgebyrer, når man rejser mellem landene i euroområdet. Endvidere er priserne i hele euroområdet blevet direkte sammenlignelige, eftersom den samme valuta anvendes i 12 lande. Denne nye udvikling skulle resultere i større konkurrence på tværs af grænserne og øget velfærd i hele euroområdet.

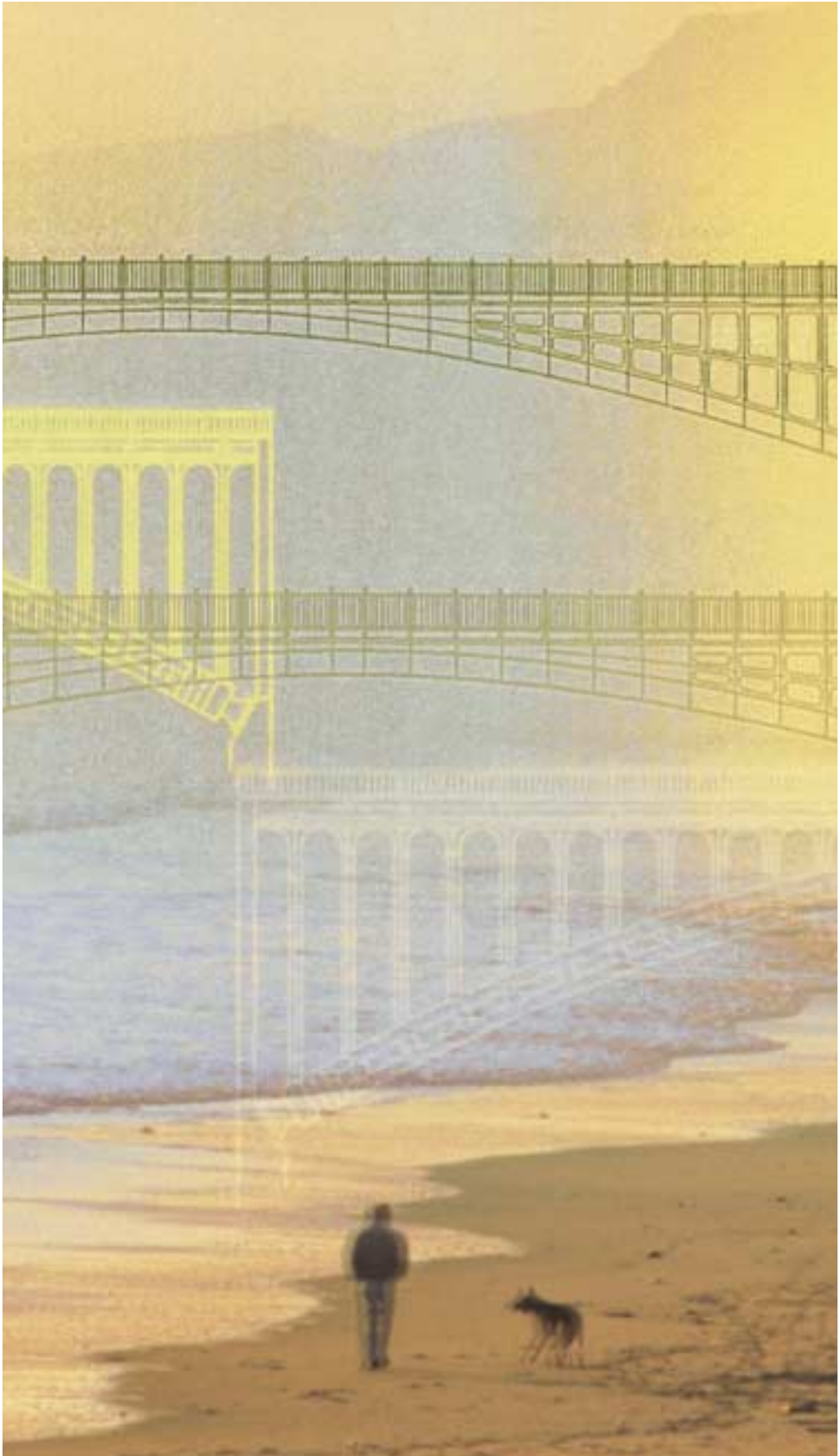
Målet er, at euroen bliver mindst lige så stabil som de tidligere nationale valutaer i euroområdet. Det er Den Europæiske Centralbanks (ECBs) opgave at sikre, at man om et år kan købe omtrent den samme mængde varer og tjenesteydelser for 1000 euro, som man kan i dag. Med andre ord at fastholde prisstabiliteten i hele euroområdet. For at nå dette mål arbejder ECB og de nationale centralbanker i euroområdet sammen om at gennemføre en fælles stabilitetsorienteret pengepolitik. Naturligvis bidrager regeringerne også til at fastholde prisstabilitet ved at føre en sund skatte- og udgiftspolitik, ligesom en realistisk holdning under lønforhandlinger er en medvirkende faktor.

Lande, der ønsker at indføre den fælles valuta, skal opfylde en række økonomiske kriterier, såsom lav inflation, sunde offentlige finanser, lave rentesatser og stabile valutakurser. De skal også sikre, at deres nationale centralbank er politisk uafhængig. Opfyldelsen af disse konvergenskriterier – kaldet Maastricht-kriterierne – skabte et solidt grundlag for den nye valuta før dens indførelse.

Eurosedler og -mønter indførtes 1. januar 2002. De nationale sedler og mønter blev trukket ud af omløb og erstattet af milliarder af eurosedler og -mønter ved en logistisk manøvre af hidtil uset omfang og kompleksitet. Opgaven blev tilendebragt på under to måneder. De nationale centralbanker i euroområdet omveksler dog fortsat de gamle sedler – og i visse tilfælde de gamle mønter – i rum tid endnu.

UIGENKALDELIGT FASTLÅSTE VEKSELKURSER

1 euro =	40,3399	belgiske franc
	1,9583	tyske mark
	340,750	græske drakmer
	166,386	spanske pesetas
	6,55957	franske franc
	0,787564	irske pund
	1 936,27	italienske lire
	40,3399	luxembourgske franc
	2,20371	nederlandske gylden
	13,7603	østrigske schilling
	200,482	portugisiske escudos
	5,94573	finske mark

HJØRNESTEN | Den Europæiske Centralbank

ECB, som blev oprettet 1. juni 1998 og således er en af verdens yngste centralbanker, har til opgave at fastholde prisstabilitet i euroområdet. Den har dog arvet troværdighed og ekspertise fra alle de nationale centralbanker i euroområdet, som sammen med ECB gennemfører den stabilitetsorienterede pengepolitik for euroområdet.

Lovgrundlaget for ECB og Det Europæiske System af Centralbanker (ESCB) er traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. I henhold til denne traktat udgøres ESCB af ECB og de nationale centralbanker i alle 15 EU-medlemsstater. Statutten for Det Europæiske System af Centralbanker og Den Europæiske Centralbank er knyttet som protokol til traktaten.

Der er ca. 1100 ansatte (august 2002) i ECBs hovedsæde i Frankfurt am Main, Tyskland. De ansatte, der kommer fra alle 15 EU-lande, udarbejder og gennemfører de beslutninger, der træffes af ECBs besluttende organer, i nært samarbejde med de ansatte i de nationale centralbanker.

ECBs øverste besluttende organ er Styrelsesrådet. Det består af de seks medlemmer af Direktionen og de 12 chefer for de nationale centralbanker i euroområdet. Både Styrelsesrådet og Direktionen ledes af formanden for ECB.

Styrelsesrådets primære opgave er at udforme pengepolitikken for euroområdet. Specielt har det beføjelse til at fastsætte de rentesatser, som er gældende for bankernes erhvervelse af likviditet (penge) fra centralbanken. Styrelsesrådet har således indirekte indflydelse på renterne i hele den økonomiske sektor i euroområdet, herunder de renter, som bankerne kræver for udlån til deres kunder og de renter, som opsparerne får for deres indlån.

Styrelsesrådet

Bageste række (fra venstre til højre):

Vítor Constâncio, Banco de Portugal; **Jean-Claude Trichet**, Banque de France; **Nicholas C. Garganas**, Bank of Greece; **Guy Quaden**, Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique; **Matti Vanhala**, Suomen Pankki – Finlands Bank; **Klaus Liebscher**, Oesterreichische Nationalbank; **Ernst Welteke**, Deutsche Bundesbank; **Yves Mersch**, Banque centrale du Luxembourg; **John Hurley**, Central Bank of Ireland; **Jaime Caruana**, Banco de España; **Antonio Fazio**, Banca d'Italia; **Nout Wellink**, De Nederlandsche Bank

Forreste række (fra venstre til højre):

Tommaso Padoa-Schioppa, Direktionen; **Otmar Issing**, Direktionen; **Lucas D. Papademos**, næstformand; **Willem F. Duisenberg**, formand; **Sirkka Härmäläinen**, Direktionen; **Eugenio Domingo Solans**, Direktionen

ECBs Direktion består af formanden, næstformanden og fire andre medlemmer, som alle udnævnes efter fælles overenskomst mellem stats- og regeringscheferne i de 12 lande, der tilsammen udgør euroområdet.

Direktionen er ansvarlig for gennemførelsen af pengepolitikken, således som den udformes af Styrelsesrådet, og giver de nationale centralbanker de nødvendige instrukser i den forbindelse. Den forbereder også Styrelsesrådets møder og leder ECBs daglige arbejde.

Direktionen

Bageste række (fra venstre til højre):
Eugenio Domingo Solans, Otmar Issing, Tommaso Padoa-Schioppa

Forreste række (fra venstre til højre):
Lucas D. Papademos, næstformand; Willem F. Duisenberg, formand;
Sirikka Härmäläinen

ECBs tredje besluttende organ er Det Generelle Råd. Det består af formanden og næstformanden for ECB samt af cheferne for alle 15 nationale centralbanker i EUs medlemsstater. Det Generelle Råd bidrager til ECBs rådgivende og koordinerende funktioner og til forberedelserne af den eventuelle udvidelse af euroområdet.

ECBs arbejdsenheder er inddelt i generaldirektorater, direktorater og afdelinger, som hører under de enkelte direktionsmedlemmers ansvarsområde.

Det Generelle Råd

Bageste række (fra venstre til højre):

Nicholas C. Garganas, Bank of Greece; **Guy Quaden**, Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique; **Matti Vanhala**, Suomen Pankki – Finlands Bank; **Klaus Liebscher**, Oesterreichische Nationalbank; **Ernst Welteke**, Deutsche Bundesbank; **Yves Mersch**, Banque centrale du Luxembourg; **Edward A. J. George**, Bank of England; **John Hurley**, Central Bank of Ireland; **Jaime Caruana**, Banco de España; **Nout Wellink**, De Nederlandsche Bank; **Antonio Fazio**, Banca d'Italia

Forreste række (fra venstre til højre):

Vitor Constâncio, Banco de Portugal; **Jean-Claude Trichet**, Banque de France; **Lucas D. Papademos**, næstformand; **Willem F. Duisenberg**, formand; **Bodil Nyboe Andersen**, Danmarks Nationalbank; **Urban Bäckström**, Sveriges Riksbank

DET EUROPÆISKE SYSTEM AF CENTRALBANKER (ESCB)

Det Generelle Råd

Den Europæiske Centralbank

Styrelsesrådet

Direktionen

Nationale Bank van België/
Banque Nationale de Belgique

Deutsche Bundesbank

Bank of Greece

Banco de España

Banque de France

Central Bank of Ireland

Banca d'Italia

Banque centrale du
Luxembourg

De Nederlandsche Bank

Oesterreichische Nationalbank

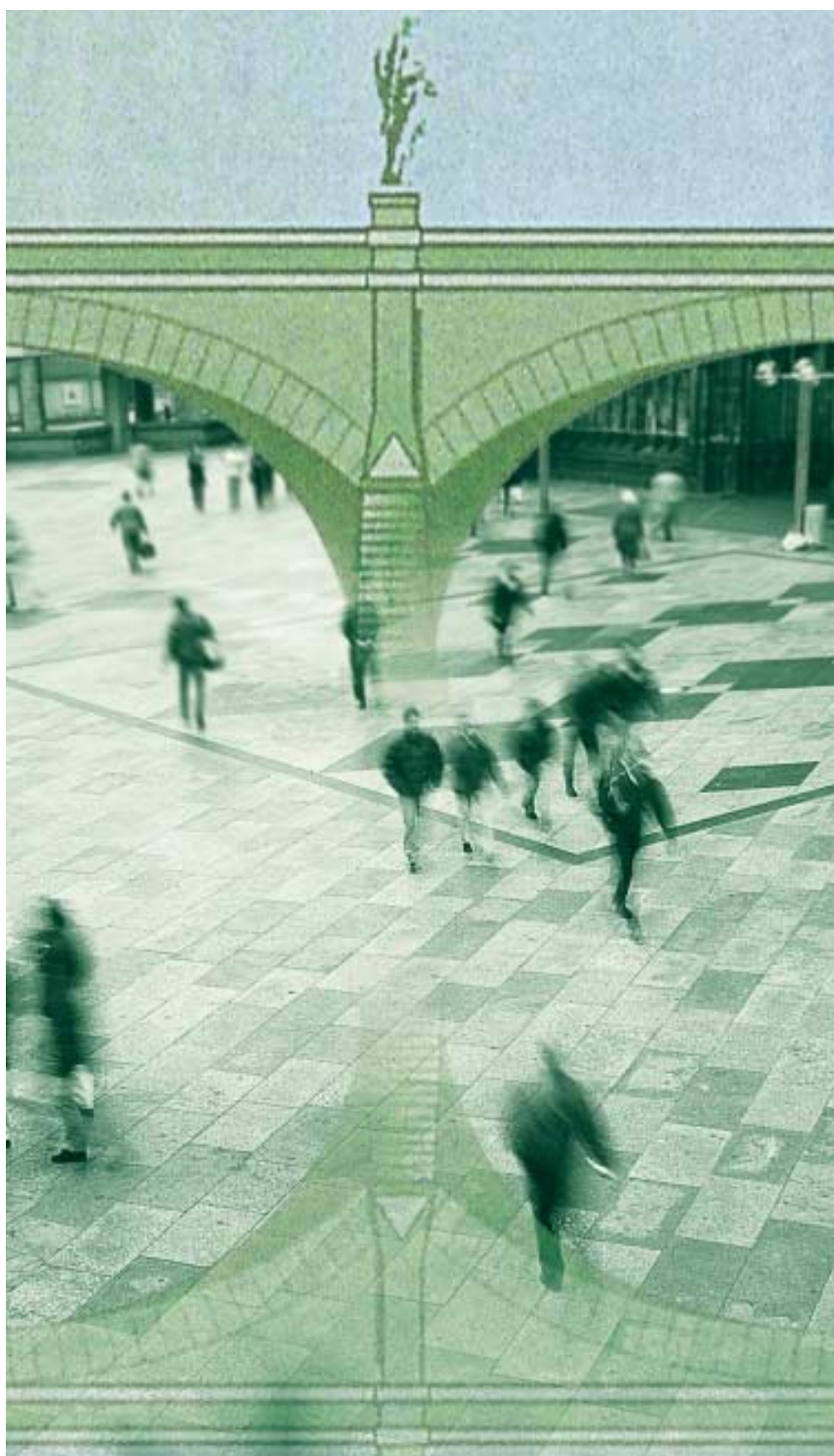
Banco de Portugal

Suomen Pankki – Finlands Bank

Danmarks
Nationalbank

Bank of England

Sveriges Riksbank

3 | OPBYGNING | Eurosystemet

De 12 nationale centralbanker i euroområdet og ECB udgør tilsammen Eurosystemet. Denne betegnelse er valgt af Styrelsesrådet til at beskrive den ordning, der er gældende for Det Europæiske System af Centralbankers (ESCBs) udførelse af dets opgaver i euroområdet.

Så længe der er EU-medlemsstater, som ikke har indført euroen, er det nødvendigt at skelne mellem Eurosystemet og ESCB.

De nationale centralbanker i de tre medlemsstater, som ikke har indført euroen (Danmark, Sverige og Det Forenede Kongerige), deltager ikke i beslutningstagningen vedrørende euroområdets fælles pengepolitik. Disse medlemsstater har fortsat hver deres nationale valuta og fører hver deres pengepolitik.

Et EU-land, der opfylder konvergenskriterierne, har mulighed for at indføre euroen på et senere tidspunkt. ECB skal afgive en udtalelse om konvergensniveauet, før et land kan tilslutte sig euroområdet.

Udførelsen af de pengepolitiske operationer i Eurosystemet kræver et smidigt fungerende banksystem. I de 12 deltagerlande kan i alt 8 000 kreditinstitutter (banker, sparekasser og andre finansielle institutioner) fungere som kanal for pengepolitiske transaktioner med det formål enten at øge eller reducere likviditetstilførslen til euroområdet.

Eurosystemet har stor interesse i, at bankverdenen er både effektiv og stabil. Det er derfor naturligt for Eurosystemet at overvåge udviklingen i banksektoren på nært hold, således som det er fastsat i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, selv om de nationale myndigheder stadig er ansvarlige for tilsynet med bankerne.

Eurosystemets grundlæggende opgaver:

- at formulere og gennemføre pengepolitikken for euroområdet
- at foretage valutatransaktioner, at besidde og forvalte eurolandenes officielle valutareserver
- at udstede pengesedler i euroområdet
- at fremme betalingssystemernes smidige funktion.

Yderligere opgaver:

- at indsamle de nødvendige statistiske oplysninger enten fra de nationale myndigheder eller direkte fra de økonomiske enheder, fx de finansielle institutioner
- at følge udviklingen i banksektoren og den finansielle sektor
- at fremme en gnidningsløs informationsudveksling mellem ESCB og tilsynsmyndighederne.

DET EUROPÆISKE SYSTEM AF CENTRALBANKER

DEN EUROPÆISKE
CENTRALBANK

NATIONALE BANK
VAN BELGIË/
BANQUE NATIONALE
DE BELGIQUE

DEUTSCHE
BUNDESBANK

BANQUE DE
FRANCE

CENTRAL BANK
OF IRELAND

DE NEDERLANDSCHE
BANK

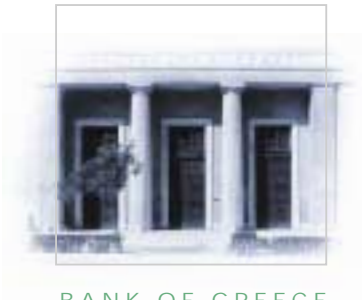
OESTERREICHISCHE
NATIONALBANK

DANMARKS
NATIONALBANK

SVERIGES RIKSBANK

BANK OF GREECE

BANCO DE
ESPAÑA

BANCA D'ITALIA

BANQUE CENTRALE
DU LUXEMBOURG

BANCO DE
PORTUGAL

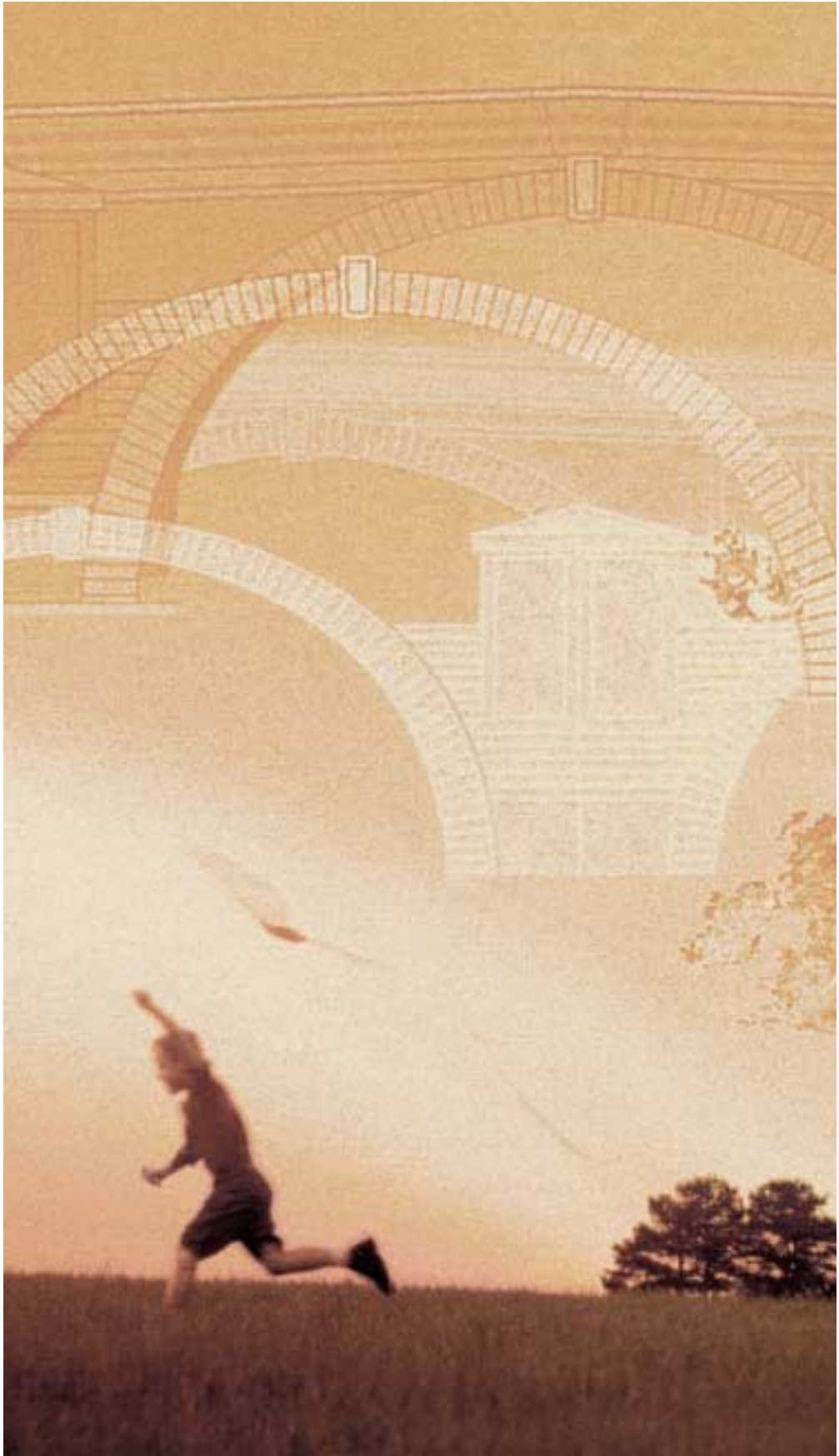

SUOMEN PANKKI -
FINLANDS BANK

EUROSYSTEMET

BANK OF ENGLAND

4

STABILITET | Stabile priser

Eurosystemets hovedmål er at fastholde prisstabilitet i euroområdet og således værne om euroens købekraft. At sikre stabile priser er den måde, hvorpå pengepolitik først og fremmest kan bidrage til at opnå gunstige økonomiske vilkår og et højt beskæftigelsesniveau. Såvel inflation som deflation kan koste samfundet dyrt, både økonomisk og socialt set.

Uden at påvirke hovedmålet om prisstabilitet støtter Eurosystemet samtidig de generelle økonomiske politikker i Det Europæiske Fællesskab og handler i overensstemmelse med princippet om en åben markedsøkonomi, som fastlagt i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

TRAKTATEN OM OPRETTELSE AF DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB, UDDRAG AF ARTIKEL 105

HOVEDMÅLET FOR ESCB ER AT FASTHOLDE PRISSTABILITET.

DAS VORRANGIGE ZIEL DES ESZB IST ES, DIE PREISSTABILITÄT ZU GEWÄHRLEISTEN.

ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΣΚΤ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ.

THE PRIMARY OBJECTIVE OF THE ESCB SHALL BE TO MAINTAIN PRICE STABILITY.

EL OBJETIVO PRINCIPAL DEL SEBC SERÁ MANTENER LA ESTABILIDAD DE PRECIOS.

L'OBJECTIF PRINCIPAL DU SEBC EST DE MAINTENIR LA STABILITÉ DES PRIX.

L'OBBIETTIVO PRINCIPALE DEL SEBC È IL MANTENIMENTO DELLA STABILITÀ DEI PREZZI.

HET HOOFDDOEL VAN HET ESCB IS HET HANDHAVEN VAN PRIJSSTABILITEIT.

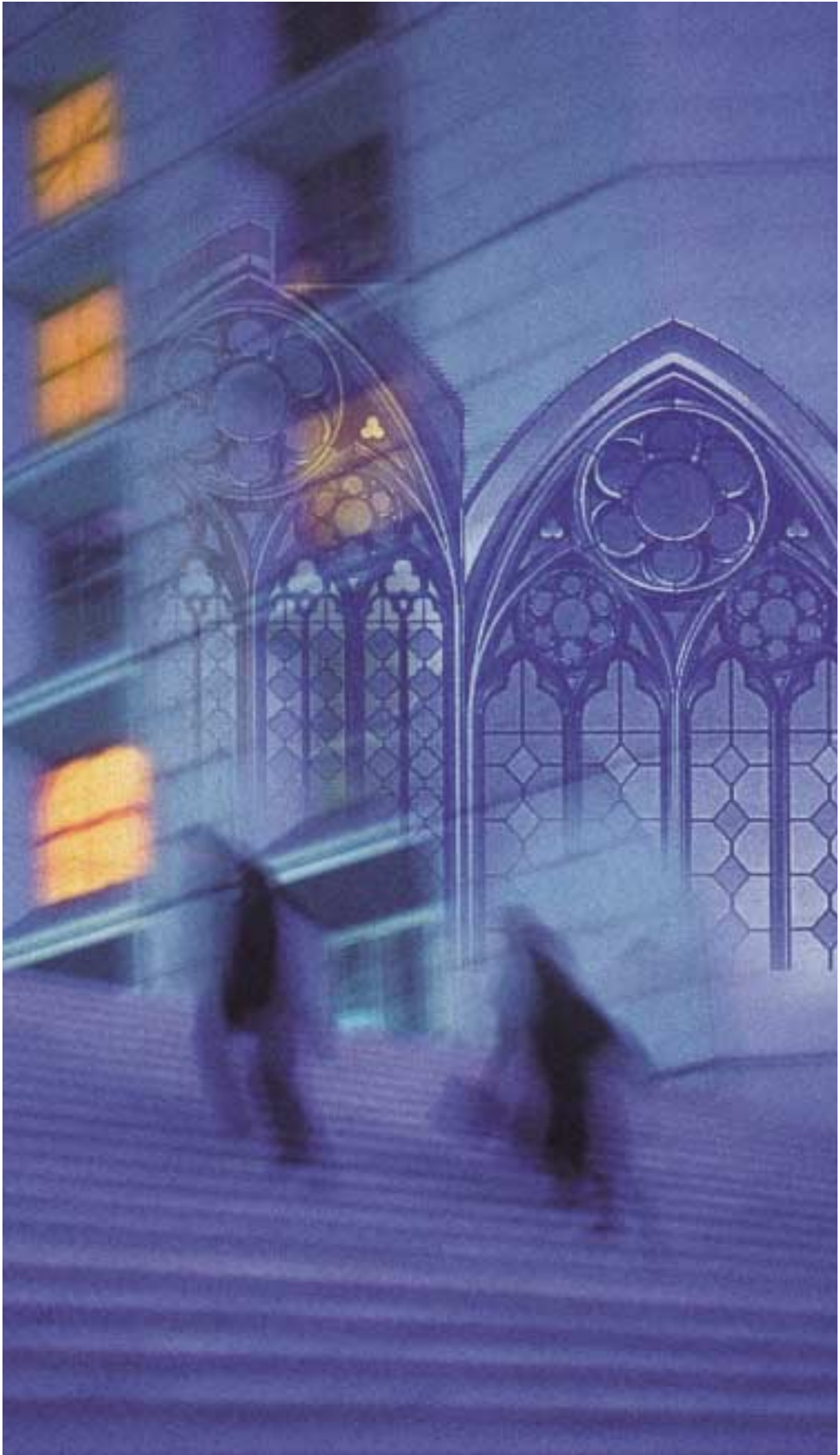
O OBJECTIVO PRIMORDIAL DO SEBC É A MANUTENÇÃO DA ESTABILIDADE DOS PREÇOS.

EKPJ:N ENSISIJAISENA TAVOITTEENA ON PITÄÄ YLLÄ HINTATASON VAKAUTTA.

HUVUDMÅLET FÖR ECBS SKALL VARA ATT UPPRÄTTHÅLLA PRISSTABILITET.

For at gøre det lettere for offentligheden at vurdere resultatet af den fælles pengepolitik har ECB offentliggjort en nøjagtig definition af sit hovedmål. Prisstabilitet defineres som en år-til-år stigning i forbrugerpriserne på mindre end 2 pct.

Som bekendt kan prisudviklingen på kort sigt ikke styres helt af pengepolitikken, da der går noget tid, før den slår igennem på prisniveauet. På kort sigt har en række andre faktorer indflydelse på priserne, såsom svingninger i prisen på råvarer eller ændringer af de indirekte skatter. Målet er derfor at fastholde et stabilt prisniveau på mellemlangt sigt. Sæsonbestemte svingninger og andre meget kortsigtede virkninger bør ikke opfattes som tegn på afvigelse fra målet om prisstabilitet.

5 UAFHÆNGIGHED | ECBs stilling

Uafhængighed har stor betydning for et vellykket resultat af enhver centralbanks virke. I overensstemmelse med bestemmelserne i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab har Eurosystemet fuld uafhængighed i gennemførelsen af dets opgaver. Hverken ECB eller de nationale centralbanker i Eurosystemet eller medlemmerne af disses besluttende organer må søge eller modtage instrukser fra noget andet organ. Fællesskabets institutioner og organer samt medlemsstaternes regeringer forpligter sig til at respektere dette princip og til ikke at søge at øve indflydelse på medlemmerne af ECBs og de nationale centralbankers besluttende organer.

Eurosystemet har alle de nødvendige instrumenter og den nødvendige kompetence til at føre en effektiv pengepolitik. Eurosystemet må ikke yde lån til fællesskabsorganer eller nationale offentlige myndigheder. Denne omstændighed værner det desuden mod politisk indblanding.

ECB har sit eget budget, som er uafhængigt af budgettet for Det Europæiske Fællesskab. Dermed holdes ECBs forvaltning adskilt fra Fællesskabets finansielle interesser.

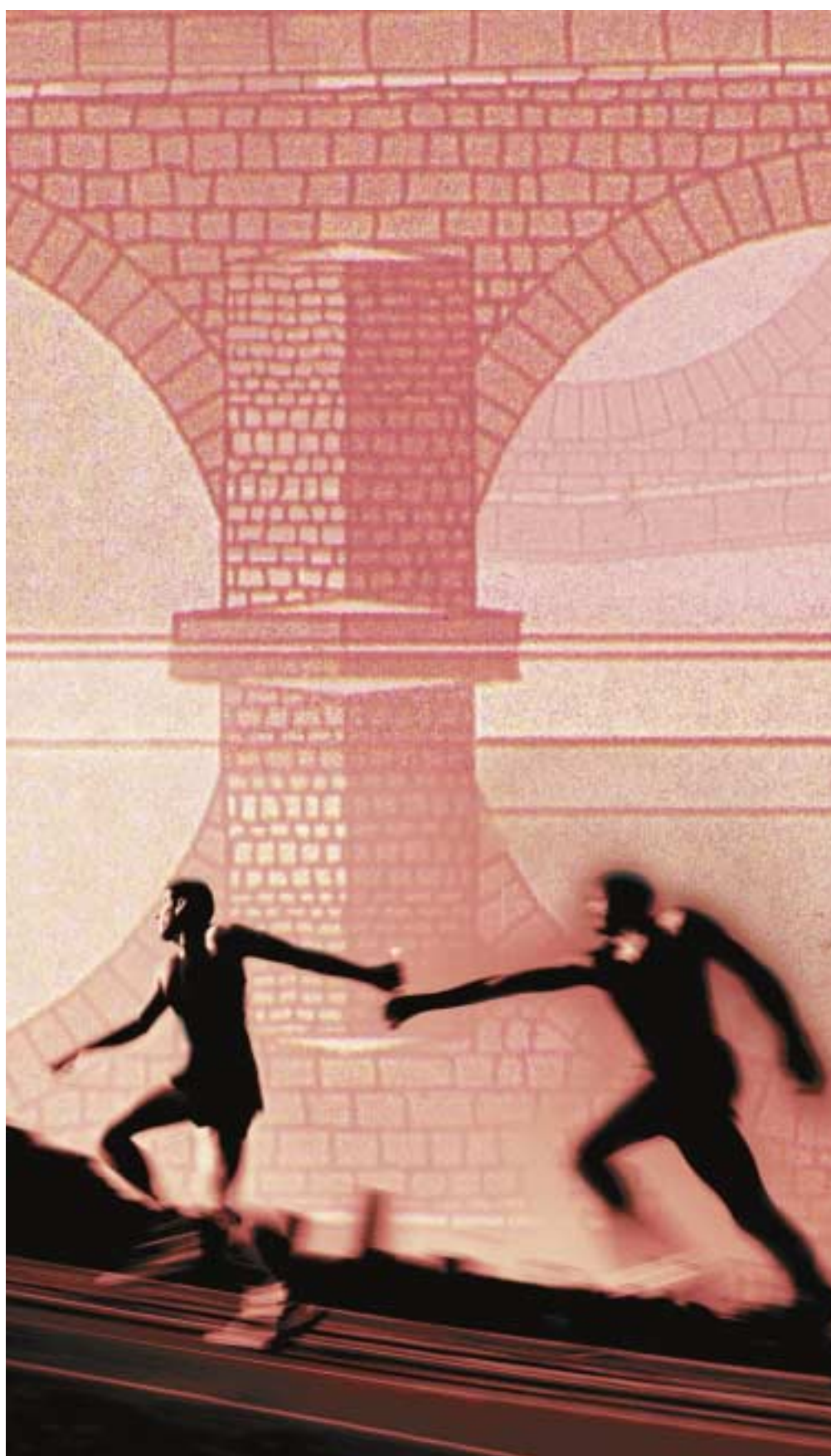
ECBs kapital kommer ikke fra Det Europæiske Fællesskab, men er indskudt og indbetalt af de nationale centralbanker. Størrelsen af de enkelte nationale centralbankers kapitalindskud fastsættes på grundlag af de respektive medlemsstaters andel i Den Europæiske Unions bruttonationalprodukt og befolkning.

Medlemmerne af ECBs besluttende organer har lange embedsperioder og kan kun afskediges, hvis de har begået en alvorlig forseelse eller ikke er i stand til at udføre deres hverv.

Internationale aftaler sørger for, at ECB er repræsenteret i Den Internationale Valutafond (IMF), som er en af grundpillerne i det internationale monetære system, og i Organisationen for Økonomisk Samarbejde (OECD). ECB deltager udelukkende i disse internationale organisationers møder med det formål at udveksle informationer. ECBs uafhængighed respekteres således fuldt ud.

ÅBENHED | Troværdighed og ansvar

For at en uafhængig centralbank kan bevare sin troværdighed, må der være åbenhed og klarhed omkring årsagerne til dens handlinger. Den skal ligeledes stå til regnskab over for demokratiske institutioner. Uden at gøre indgreb i ECBs uafhængighed indeholder traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab præcise bestemmelser, der forpligter ECB til at aflægge beretninger.

Hver uge offentliggør ECB en konsolideret oversigt over Eurosystemets finansielle stilling. Heri afspejles Eurosystemets monetære og finansielle transaktioner i den foregående uge. ECB skal offentliggøre beretninger om ESCBs aktiviteter mindst hvert kvartal. Den skal også udarbejde en årsberetning om disse aktiviteter og om pengepolitikken i det foregående og det indeværende år og forelægge den for Europa-Parlamentet, EU-Rådet, Europa-Kommissionen og Det Europæiske Råd. ECBs publikationer kan fås ved henvendelse til banken og kan desuden ses på ECBs websted på internettet. Her findes en lang række ECB-publikationer samt links til EUs 15 nationale centralbankers websteder.

Europa-Parlamentet kan føre en generel debat om ECBs årsberetning. Formanden for ECB og de øvrige medlemmer af Direktionen kan på anmodning af Europa-Parlamentet eller på eget initiativ fremsætte deres synspunkter over for Europa-Parlamentets kompetente udvalg. Sådanne høringer finder normalt sted hvert kvartal.

ECB har faktisk forpligtet sig selv til at gå videre end den i traktaten fastsatte pligt til at aflægge beretninger. Formanden redegør for Styrelsesrådets beslutninger på en pressekonference, som afholdes umiddelbart efter Styrelsesrådets første møde hver måned. En mere detaljeret redegørelse for Styrelsesrådets standpunkt vedrørende den økonomiske situation og udsigterne for prisudviklingen offentliggøres i ECBs Månedsoversigt, som foreligger på alle 11 officielle EU-sprog.

Et medlem af Europa-Kommissionen har ret til at deltage i møderne i Styrelsesrådet og Det Generelle Råd, dog uden stemmeret. Som regel repræsenteres Kommissionen af kommissæren med ansvar for økonomiske og finansielle anliggender.

ECBs forbindelse til EU-Rådet er af gensidig karakter. På den ene side kan formanden for EU-Rådet deltage i Styrelsesrådets og Det Generelle Råds møder. Han kan fremsætte forslag til drøftelse i Styrelsesrådet, men har ikke stemmeret. På den anden side indbydes formanden for ECB til EU-Rådets møder, når Rådet drøfter anliggender med relation til ESCBs målsætninger og opgaver. Ud over at deltage i de officielle og uformelle møder i Ecofin-rådet (hvor EUs økonomi- og finansministre samles) deltager formanden også i møderne i Eurogruppen (møder med deltagelse af euroområdetets økonomi- og finansministre). Cheferne for de nationale centralbanker deltager i de uformelle møder i Ecofin-rådet.

ECB og de nationale centralbanker i EU er også repræsenteret i Det Økonomiske og Finansielle Udvalg, et rådgivende fællesskabsorgan, som behandler en lang række spørgsmål vedrørende den økonomiske situation i Fællesskabet.

7

VÆRKTØJER | Strategi og instrumenter

Den særlige måde, hvorpå ECB søger at opnå sit primære mål om fastholdelse af pristabilitet, er fastlagt i den såkaldte pengepolitiske strategi.

Styrelsesrådet har valgt en pengepolitisk strategi, som sikrer størst mulig kontinuitet i forhold til de strategier, som de nationale centralbanker fulgte forud for Den Monetære Union. Samtidig har euroens indførelse skabt en helt ny situation, som bør tages i betragtning under udformningen af pengepolitikken.

Strategien bygger på to søjler:

Den første søjle

Pengemængden tildeles en fremtrædende rolle, som signaleres ved at offentliggøre en referenceværdi for væksten i pengemængden i bred forstand, hvor inflation i sidste instans forstås som resultatet af, at for mange penge jager et begrænset antal varer og tjenesteydelser. Pengemængdemålet, M3, udgøres af summen af sedler og mønter i omløb, kortfristede indskud i kreditinstitutter (og andre finansielle institutioner) og kortfristede rentebærende værdipapirer udstedt af disse institutioner. Referenceværdien for væksten i M3 (4 $\frac{1}{2}$ pct. siden 1999) skal hjælpe Styrelsesrådet med at analysere og fremlægge de oplysninger, der er indeholdt i pengemængdemålene, således at man får en sammenhængende og troværdig rettesnor for dets pengepolitik.

Den anden søjle

En bredt funderet vurdering af udsigterne for den fremtidige prisudvikling og af truslerne mod prisstabiliteten i euroområdet. Denne vurdering foretages ved hjælp af en lang række økonomiske indikatorer, som indeholder oplysninger om den fremtidige prisudvikling. Sådanne indikatorer kan fx være lønninger, valutakursen, de lange renter, forskellige målinger af den økonomiske aktivitet, budgetpolitiske indikatorer, pris- og omkostningsindeks og konjunkturbarometre.

Samlet set sikrer kombinationen af de to søjler i ECBs strategi, at monetære, finansielle og økonomiske udviklingstendenser overvåges og analyseres nøje. Denne grundige analyse gør det muligt for ECB at fastsætte rentesatserne på det niveau, som er mest velegnet til at fastholde prisstabilitet. Ved på denne måde at sikre euroens købekraft støtter ECBs pengepolitik også euroens eksterne værdi, som måles ved dens kurs i forhold til andre valutaer. Valutakursen i sig selv er dog ikke et politisk mål.

Eurosystemet har en række pengepolitiske instrumenter, der anvendes i bestræbelserne på at opnå hovedmålet om prisstabilitet. Formålet med disse er at øve indflydelse på markedsrenterne, styre likviditetsforholdene i banksystemet og signalere den overordnede pengepolitiske linje. Pengepolitikken udformes af ECBs Styrelsesråd. Den gennemføres i vidt omfang decentralt, idet størstedelen af de pengepolitiske operationer udføres af de nationale centralbanker.

De vigtigste instrumenter

De primære markedsoperationer anvendes til at forsyne banksystemet med tilstrækkelig likviditet og til at signalere den overordnede pengepolitiske linje. De gennemføres en gang om ugen og har en løbetid på to uger.

De langfristede markedsoperationer er også likviditetstilførende operationer, men gennemføres en gang om måneden og har en løbetid på tre måneder.

Endvidere tilbydes to stående faciliteter. De har til formål at tilføre og opsuge dag-til-dag likviditet. Renten på disse stående faciliteter danner en korridor for bevægelser i dag-til-dag markedsrenterne.

- Den marginale udlånsfacilitet giver modparterne (dvs. finansielle institutioner såsom banker) mulighed for at opnå dag-til-dag likviditet fra Eurosystemet mod passende aktiver.
- Indlånsfaciliteten kan anvendes af modparterne til at foretage dag-til-dag indskud i Eurosystemet.

Finjusterende operationer udføres på ad hoc-basis for at kontrollere likviditetsforholdene i markedet og styre renten, især med henblik på at udjævne rentevirkningen af uventede likviditetsudsving i markedet.

ECBs formål med at pålægge kreditinstitutterne reservekrav er at stabilisere efterspørgslen efter centralbankpenge. Kreditinstitutterne har pligt til at have en bestemt procentdel af deres kunders indskud stående på en indlånskonto i Eurosystemet. Herved stabiliseres pengemarkedsrenten.

EUROSYSTEMET

Markeds-
operationer

Marginal
udlånsfacilitet

Finjusterende
operationer

Indlånsfacilitet

Mindstereserver

KREDITINSTITUTTER

Kreditter og lån

Indskud

HUSHOLDNINGER OG FIRMAER

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ▷ = likviditetsstrøm

Rygraden i euroområdet fælles pengemarked er TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) – det transeuropæiske automatiserede realtidsbruttoafviklingssystem. TARGET er en sammenkædning af 15 nationale betalingssystemer – et i hver EU-medlemsstat – og ECBs betalingsmekanisme. Hermed er det muligt at overføre store pengebeløb mellem bankkonti fra den ene ende af Den Europæiske Union til den anden i løbet af få minutter eller endog sekunder.

TARGET-systemet har fremmet udviklingen af et fælles pengemarked i Europa og clearer dagligt grænseoverskridende betalinger til en værdi af mere end 450 mia. euro. Lægges de indenlandske betalinger til, stiger beløbet til mere end 1,5 billion euro. TARGET har vist sig at være en sikker og pålidelig mekanisme, som nu er langt det vigtigste betalingssystem i Europa og et af verdens tre største.

ORDLISTE Forklaring af vigtige begreber

Centralbank: En institution, som gennem en retsakt har fået overdraget ansvaret for at føre pengepolitikken for et bestemt område.

Deflation: En proces, hvor det generelle prisniveau falder vedvarende i en længere periode. Hvis priserne forventes at fortsætte med at falde, udsættes køb af varer måske i forventning om lavere priser i fremtiden. Dette kan resultere i et yderligere prisfald og i sidste instans i en konjunkturedgang. Faldende priser i bestemte økonomiske sektorer, som skyldes teknisk fremgang eller øget konkurrence, bør ikke betragtes som deflation.

Direktionen: Et af ECBs tre besluttende organer. Den består af formanden og næstformanden for ECB samt fire andre medlemmer.

Ecofin: Se EU-Rådet.

Euro: Den europæiske valutas navn, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd på mødet i Madrid 15. og 16. december 1995, og som erstatter betegnelsen ECU.

Eurogruppen: En uformel gruppe, der består af eurolandenes økonomi- og finansministre. På Eurogruppens møder drøfter ministrene emner med relation til deres fælles ansvar for den fælles valuta. Europa-Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB) indbydes til at deltage i møderne. Eurogruppen holder sædvanligvis møde umiddelbart før et ordinært Ecofin-møde.

Europa-Kommissionen (Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber): Den institution i Det Europæiske Fællesskab, der sikrer, at bestemmelserne i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab gennemføres, udformer fællesskabspolitikker, fremsætter forslag til fællesskabslovgivning og er udstyret med beføjelser inden for bestemte områder. På det økonomisk-politiske område retter Kommissionen henstillinger om de overordnede retningslinjer for Fællesskabets økonomiske politikker og aflægger beretning til EU-Rådet om den økonomiske udvikling og politik. Den fører tilsyn med de offentlige finanser som led i den multilaterale overvågning og forelægger rapporter for EU-Rådet. Kommissionen har 20 medlemmer, heraf to statsborgere fra henholdsvis Tyskland, Spanien, Frankrig, Italien og Det Forenede Kongerige og en statsborger fra hver af de øvrige EU-medlemsstater.

Europa-Parlamentet: Består af 626 repræsentanter for borgerne i EUs medlemsstater. Det deltager i lovgivningsprocessen, dog med forskellige beføjelser, afhængigt af, hvilken fremgangsmåde der anvendes til vedtagelsen af EUs lovgivning. Inden for rammerne af ØMUen er Parlamentets beføjelser hovedsagelig af rådgivende karakter. Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab fastlægger imidlertid en række procedurer for ECBs demokratiske ansvar over for Europa-Parlamentet (forelæggelse af årsberetningen, generel drøftelse af pengepolitikken og høringer i Parlamentets kompetente udvalg).

Europæiske Centralbank (ECB), Den: Oprettet 1. juni 1998 med sæde i Frankfurt am Main. ECB har status som juridisk person. Den sikrer, at de opgaver, som er overdraget Eurosystemet og Det Europæiske System af Centralbanker (ESCB), bliver udført enten ved ECBs egne aktiviteter eller af de nationale centralbanker.

Europæiske Monetære Institut (EMI), Det: EMI var et midlertidigt organ, der blev oprettet ved indledningen af anden fase af ØMUen (1. januar 1994). EMIs hovedopgaver var at styrke samarbejdet mellem centralbankerne og koordineringen af pengepolitikken samt stå for forberedelserne til tredje fase af ØMUen. EMI ophørte med at eksistere 1. juni 1998.

Europæiske Råd, Det: Sikrer den nødvendige drivkraft i udviklingen af Den Europæiske Union og definerer de generelle politiske retningslinjer for Unionen. Det består af medlemsstaternes stats- og regeringschefer og formanden for Europa-Kommissionen (se også [EU-Rådet](#)).

Europæiske System af Centralbanker (ESCB), Det: Består af ECB og de nationale centralbanker i alle 15 EU-medlemsstater.

Eurosystemet: Omfatter ECB og de nationale centralbanker i de EU-medlemsstater, der har indført euroen i tredje fase af ØMUen.

EU-Rådet: Består af repræsentanter for medlemsstaternes regeringer, normalt de ministre, som er ansvarlige for de emner, der drøftes (derfor kaldes det ofte Ministerrådet). Når EU-Rådet er sammensat af økonomi- og finansministrene, kaldes det ofte Ecofin-rådet.

Finjusterende operationer: Markedsoperationer, som med uregelmæssige mellemrum gennemføres af Eurosystemet, primært for at klare uventede likviditetsudsving i markedet.

Generelle Råd, Det: Et af ECBs tre besluttende organer. Det består af formanden og næstformanden for ECB samt cheferne for alle 15 nationale centralbanker i EU.

Inflation: Et tiltagende fald i pengenes værdi, som ses ved vedvarende stigninger i det generelle prisniveau (se også [Deflation](#) og [Prisstabilitet](#)).

Internationale Valutafond (IMF), Den: En international organisation med sæde i Washington, D.C. IMF, som har 184 medlemslande (2002), blev oprettet i 1946 med henblik på at støtte det internationale monetære samarbejde og valutastabiliteten, fremme økonomisk vækst og høj beskæftigelse samt at hjælpe medlemslandene med at rette op på ubalancer på deres betalingsbalancer.

Konvergenskriterier: En række økonomiske betingelser, som skal opfyldes af EUs medlemsstater, før de kan komme med i euroområdet. Disse kriterier – der ofte omtales som Maastricht-kriterierne – betyder, at landene skal have opnået lav inflation, sunde offentlige finanser, stabile valutakurser og stabile rentesatser. De er beskrevet i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og i protokollerne, der er knyttet som bilag til traktaten.

Kreditinstitut: Et foretagende, hvis virksomhed består i fra offentligheden at modtage indlån eller andre midler, der skal tilbagebetales, samt i at yde lån for egen regning (Artikel 1 i det første bankdirektiv (77/780/EØF)). Banker og sparekasser er de mest almindelige former for kreditinstitutter.

Likviditet: Den lethed og hurtighed, hvormed et finansielt aktiv kan omsættes til kontante penge eller anvendes til at afvikle et passiv. Sedler og mønter er således et yderst likvidt aktiv. Jo længere løbetiden for banktilgodehavender er, desto mindre likvide er de. Likviditet anvendes ofte som synonym for penge.

M3: Det brede pengemængdemål, M3, defineres af ECB som sedler og mønter i omløb plus resider i euroområdets beholdninger (statens beholdninger dog undtaget) af følgende passiver i pengeudstedende institutioner i euroområdet: dag-til-dag indskud, indskud med en aftalt løbetid på op til to år, indskud med et opsigelsesvarsel på op til tre måneder, genkøbsforretninger, aktier/andele i pengemarkedsforeninger, pengemarkedspapirer og obligationer med op til to års løbetid. Styrelsesrådet har meddelt en referenceværdi for væksten i M3.

Maastricht-kriterierne: Se [Konvergenskriterier](#).

Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD): OECD (med sæde i Paris) blev oprettet i 1961 som efterfølger til Organisationen for Europæisk Økonomisk Samarbejde (OEEC). Den samler 29 medlemsstater (2001) i en organisation, hvis vigtigste opgave er at være et forum, hvor regeringerne kan drøfte udvikling og forbedring af den økonomiske og sociale politik.

Penge: Et aktiv, som er alment accepteret som byttemiddel, fx i form af mønter eller sedler eller enheder lagret i et forudbetalt elektronisk chipkort. Kortfristede indskud i kreditinstitutter udgør ligeledes penge. I økonomisk teori har penge tre forskellige funktioner: (1) som regneenhed; (2) som betalingsmiddel og (3) som værdiopbevaringsmiddel. Centralbankerne bærer ansvaret for den optimale varetagelse af disse funktioner ved at sikre fastholdelse af prisstabiliteten.

Pengemarked: Det marked, hvor kortfristet kapital rejses, investeres og handles via instrumenter med en oprindelig løbetid på normalt op til 1 år.

Pengemængdemål (fx M1, M2, M3): Kan defineres som summen af sedler og mønter i omløb plus finansielle institutioners udestående af visse passiver, som har en høj likviditetsgrad i bred forstand.

Pengepolitik: Handlinger, som centralbanker foretager under anvendelse af de instrumenter, de har til rådighed, med henblik på at opnå deres mål (fx at fastholde prisstabilitet).

Prisstabilitet: Defineres af ECBs Styrelsesråd som en år-til-år stigning i forbrugerpriserne på mindre end 2 pct. Hverken vedvarende inflation eller vedvarende deflation er forenelig med definitionen på prisstabilitet.

Reservekrav: Krav om, at kreditinstitutter skal have indskud i centralbanken. Det enkelte instituts reservekrav beregnes som en procentdel af de penge, der er indskudt af det pågældende instituts kunder (bortset fra andre banker).

Styrelsesrådet: ECBs øverste besluttende organ. Det omfatter alle medlemmerne af Direktionen for ECB og cheferne for de nationale centralbanker i de EU-medlemsstater, der har indført euroen.

TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer): Et betalingssystem, som består af 15 realtidsbruttoafviklingssystemer (RTGS) og ECBs betalingsmekanisme. RTGS-systemerne gør det muligt at afvikle betalinger enkeltvis i realtid. I TARGET er RTGS-systemerne forbundet indbyrdes for herved at muliggøre grænseoverskridende betalinger på samme dag i hele Den Europæiske Union.

Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab:

Traktaten undertegnedes i Rom 25. marts 1957 og trådte i kraft 1. januar 1958. Ved denne traktat, som ofte benævnes Rom-traktaten, oprettedes Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF). Traktaten om Den Europæiske Union undertegnedes i Maastricht (benævnes derfor ofte Maastricht-traktaten) 7. februar 1992 og trådte i kraft 1. november 1993. Den ændrede Rom-traktaten, som nu officielt benævnes traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Traktaten om Den Europæiske Union er siden blevet ændret ved Amsterdam-traktaten, som undertegnedes 2. oktober 1997 og trådte i kraft 1. maj 1999. Tilsvarende vil "Nice-traktaten", som afsluttede regeringskonferencen i 2000 og blev underskrevet 26. februar 2001, yderligere ændre traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og traktaten om Den Europæiske Union, når den er ratificeret og træder i kraft.

Tredje fase: Se Økonomiske og Monetære Union (ØMU), Den.

Valutaoperationer: Køb og salg af valuta. I forbindelse med Eurosystemet menes hermed køb og salg af andre valutaer mod euro.

Økonomiske og Finansielle Udvalg, Det: Et rådgivende fællesskabsorgan oprettet ved indledningen af tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union. EU-medlemsstaterne, Europa-Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB) udnævner hver højst to medlemmer til udvalget.

Økonomiske og Monetære Union (ØMU), Den: Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab beskriver processen for gennemførelsen af Den Økonomiske og Monetære Union i tre faser. ØMUens første fase begyndte i juli 1990 og sluttede 31. december 1993. Dens vigtigste kendetegn var fjernelsen af alle interne hindringer for kapitalens frie bevægelse i Den Europæiske Union. Anden fase begyndte 1. januar 1994. Den indeholdt blandt andet oprettelse af Det Europæiske Monetære Institut (EMI), forbud mod monetær finansiering af den offentlige sektor gennem de nationale centralbanker og undgåelse af uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Tredje fase startede 1. januar 1999 med overførslen af den pengepolitiske kompetence til Eurosystemet, den uigenkaldelige fastlåsning af de deltagende EU-medlemsstaters vekselkurser og indførelsen af euroen.

Adresser

Den Europæiske Centralbank

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Tlf.: +49 69 1344-0
www.ecb.int

Belgien

Nationale Bank van België/Banque
Nationale de Belgique
de Berlaimontlaan 14
boulevard de Berlaimont 14
1000 Brussel
1000 Bruxelles
Tlf.: +32 2 221 21 11
www.bnb.be

Danmark

Danmarks Nationalbank
Havnegade 5
1093 København K
Tlf.: +45 33 63 63 63
www.nationalbanken.dk

Finland

Suomen Pankki – Finlands Bank
Snellmanin aukio
00101 Helsinki
Tlf.: +358 9 1831
www.bof.fi

Det Forenede Kongerige

Bank of England
Threadneedle Street
London EC2R 8AH
Tlf.: +44 20 7601 4444
www.bankofengland.co.uk

Frankrig

Banque de France
39, rue Croix-des-Petits-Champs
75049 Paris Cedex 01
Tlf.: +33 1 42 92 42 92
www.banque-france.fr

Grækenland

Bank of Greece
21 E. Venizelos Avenue
10250 Athens
Tlf.: +30 10 320 1111
www.bankofgreece.gr

Irland

Central Bank of Ireland
Dame Street
Dublin 2
Tlf.: +353 1 671 6666
www.centralbank.ie

Italien

Banca d'Italia
Via Nazionale 91
00184 Roma
Tlf.: +39 06 47921
www.bancaditalia.it

Luxembourg

Banque centrale du Luxembourg
2, boulevard Royal
2983 Luxembourg
Tlf.: +352 4774-1
www.bcl.lu

Nederlandene

De Nederlandsche Bank
Westeinde 1
1017 ZN Amsterdam
Tlf.: +31 20 524 91 11
www.dnb.nl

Portugal

Banco de Portugal
148, Rua do Comércio
1101 Lisboa
Tlf.: +351 21 313 00 00
www.bportugal.pt

Spanien

Banco de España
Calle Alcalá 50
28014 Madrid
Tlf.: +34 91 3385000
www.bde.es

Sverige

Sveriges Riksbank
Brunkebergstorg 11
103 37 Stockholm
Tlf.: +46 87 87 00 00
www.riksbank.se

Tyskland

Deutsche Bundesbank
Wilhelm-Epstein-Strasse 14
60431 Frankfurt am Main
Tlf.: +49 69 95 661
www.bundesbank.de

Østrig

Oesterreichische Nationalbank
Otto-Wagner-Platz 3
1090 Wien
Tlf.: +43 1 40420-0
www.oenb.co.at

Udgiver:
© Den Europæiske Centralbank (ECB)
Frankfurt am Main, 2002

Idé og design:
Heimbüchel PR Kommunikation und Publizistik GmbH, Köln

Fotografi:
Claudio Hils
Martin Joppen
John van de Meent
Rob Meulemans
Marcus Thelen

Litografi:
Konzept Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main

Trykning:
Kern & Birner GmbH & Co., Frankfurt am Main

ISBN: 92-9181-323-0 (DA)

DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK
EUROPÄISCHE ZENTRALBANK
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
EUROPEAN CENTRAL BANK
BANCO CENTRAL EUROPEO
BANQUE CENTRALE EUROPÉENNE
AN BANC CEANNAIS EORPACH
BANCA CENTRALE EUROPEA
EUROPESE CENTRALE BANK
BANCO CENTRAL EUROPEU
EUROOPAN KESKUSPANKKI
EUROPEISKA CENTRALBANKEN